

Høringsinnspill til Finansmarkedsmeldingen

Årets finansmarkedsmelding gir en god oversikt over situasjonen i de norske finansmarkedene, og en status på ulike regulatoriske prosesser. Vi hadde imidlertid ønsket oss tydeligere og mer offensive signaler for å skape vekst og økt verdiskaping i den finansielle sektoren i Norge.

Finansnæringen i Norge er liten sammenlignet med finansnæringen som andel av økonomien i andre land. Likevel er finansnæringen en betydelig næring for Norge som nasjon, både målt i verdiskaping, arbeidsplasser, skatteinngang og forvaltningskapital. Finansnæringen spiller også en helt avgjørende rolle som bidragsyter inn mot andre næringer, deres vekstkraft, tilgang på kreditt, og sikring av risiko. Finansdepartementet har ikke bare ansvar for å regulere finansmarkedene, men skal også være næringsdepartement for finansnæringen. Finansmarkedsmeldingen kan dermed tjene to formål. Det ene er en årlig beskrivelse av tilstanden i finansmarkedene og av aktørene, men like viktig er det at meldingen er et godt sted å gi signaler og målsetninger for det viktige finansmarkedsområdet, og diskutere politiske grep for å oppnå definerte målsettinger.

I opptakten til årets finansmarkedsmelding har det vært en konstruktiv diskusjon rundt rammebetingelser for finansnæringen sett i lys av nyheter rundt at deler av fondsforvaltningsnæringen har vedtatt eller vurderer å flytte fra Norge som følge av skjeve konkurransevilkår. Mange av nisjebankene har allerede flyttet ut av Norge. Vi hadde derfor håpet at Regjeringen ville stake ut en kurs for hvordan vi skal skape vekst og økt verdiskaping fra finansnæringen i årets finansmarkedsmelding.

Vi har en kompetent og innovativ finansnæring som har gitt Norge verdens mest moderne og robuste finansielle infrastruktur, med finansinstitusjoner som er solide, godt kapitalisert, har medarbeidere med høy kompetanse, og er langt fremme digitalt. Det er en styrke for Norge, men en styrke som må videreutvikles, fordi utviklingen i andre land går fort.

For Norge er det viktig å beholde og videreutvikle en sterk finansnæring i landet. Utflytting av finansiell kompetanse og infrastruktur er skadelig, både ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv, men reduserer også den finansielle motstandskraften til Norge i krisetider.

Regjeringen skriver i meldingen at myndighetene så langt som mulig bør målrette finansmarkedsreguleringen slik at den "ikke svekker næringens lønnsomhet og demper omstillingsevnen". Vi synes dette er en defensiv målsetting. Målet med finansmarkedspolitikken bør være å videreutvikle en konkurransedyktig, solid og sterk finansnæring i Norge, for derigjennom å bidra til økt verdiskaping, vekst og et moderne tjenestetilbud.

Finans Norge mener finansmarkedspolitikken bør ta utgangspunkt i noen sentrale prinsipper:

- Finansiell stabilitet som grunnleggende forutsetning
- Like konkurransevilkår som i våre nærliggende land
- Rask innføring av EU-regelverk, og unngå «gold plating» og norsk særregulering
- Avvik fra internasjonalt regelverk bør begrunnes særskilt og underlegges grundig konsekvensutredning

- God transparens og forutsigbarhet er avgjørende i det internasjonale finansmarkedet
- En mer aktiv bruk og søken etter forholdsmessighet
- En transparent og forutsigbar tilsynspraksis, harmonisert med tilsynspraksis i det indre markedet.

Vi mener dette er prinsipper og målsettinger Stortinget bør fastslå, enten i forbindelse med årets finansmarkedsmelding, og/eller i forbindelse med behandlingen av representantforslaget om en handlingsplan for finansnæringen (Dokument 8:240 S (2024-2025)).

For å etablere et solid faglig og analytisk grunnlag, oppfordrer vi Stortinget til å anmode regjeringen om å etablere en hurtigarbeidende arbeidsgruppe. En slik arbeidsgruppe bør bestå av representanter fra myndighetene, finansnæringen og akademia.

Vi mener Stortinget bør benytte denne anledningen til å be regjeringen invitere til et samarbeid med næringen om å diskutere felles mål og strategier for finansnæringen, og hvor utgangspunktet bør være å fastsette en helhetlig og strategisk næringspolitikk for finansnæringen.

EU/EØS

Regjeringen peker selv på utfordringen ved etterslep av regulering som kommer senere inn i norsk rett enn i EU, og at dette kan gi konkurranseulempes. Det er svært viktig at regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder tempo og gjennomføring av EU-regelverk i norsk rett, med mål om likest mulig regelverk.

Det legges nå ned et betydelig arbeid i EU med å styrke konkurransekraften og gjennomføre forenklinger for næringslivet. Endringer i finansreguleringene er pekt på som et viktig område for å oppnå dette. Departementet opplyser at de følger med på arbeidet i EU og vurderer konsekvenser for norsk regelverk og norske markeder. Det er svært viktig at Norge tar en aktiv rolle for å arbeide parallelt med disse spørsmålene for å sikre at norsk konkurranseevne ikke svekkes.

Konkurransen i bankmarkedet

Finans Norge vurderer at konkurransen er sterk i det norske bankmarkedet. Bankkundene kan velge mellom over 100 banker i Norge. Høy grad av digitalisering, fleksible bankbytteløsninger og bransjeregler bidrar også til at det er enkelt å bytte bank i Norge.

Flere indikatorer fra litteraturen tyder på at konkurransen i det norske markedet er sterkere enn i sammenliknbare land som Sverige, Danmark, Finland og Nederland. Sammenliknet med disse landene har norsk banksektor lav konsentrasjon, lave priser og stor kundemobilitet

Flere utviklingstrekk tyder på at konkurransen har holdt seg oppe det siste året. Ifølge Norges Banks ferske utlånsundersøkelse for første kvartal 2025 melder bankene om en ganske stor økning i konkurransen om lån til foretak og litt økt konkurranse om boliglån. Bankene har rapportert om økt konkurranse på både boliglån og foretakslån over flere kvartaler på rad. Forbrukerrådets bankbytteundersøkelse viser at 27 prosent av deltakerne i undersøkelsen byttet eller reforhandlet boliglånet i både 2023 og 2024 opp fra 22 prosent i 2022.

Sparebankutvalget

Finans Norge mener norske sparebankers egenkapitalbevis oppfyller alle relevante EU-krav, og norske myndigheter bør nå følge opp EU-myndighetene med siktemål om å kunne videreføre dagens regulering av egenkapitalbeviset. Det er positivt at Finansdepartementet nå har bedt Finanstilsynet anmode EBA om å skriftlig utdype sin forståelse av det regulatoriske grunnlaget. Vi viser for øvrig til høringsinnspill fra Sparebankforeningen i sakens anledning.

Med vennlig hilsen
Finans Norge